

Chaharmahal and Bakhtiari's Metal Handicrafts on the Sustainable Development Circuit¹

Faranak Kabiri²

Received: 2024-06-09

Accepted: 2024-11-03

Abstract

Due to its cultural diversity and civilizational background, Iran has possessed—and still possesses—a rich collection of handicrafts. Although governmental and cultural ruptures have occurred throughout history as a result of alien invasions, continuity is observed in Iranian handicrafts. The reason is that the durability of material life has depended on them, and as a job and source of income, they have been regarded as effective factors in the household economy cycle. Moreover, as skills have been transferred from one generation to another in a master-disciple or parent-child manner, the process of continuity and evolution can be observed. One of these important areas is the Zagros region, which shines like a golden zone between Mesopotamia and the Iranian plateau. Arts such as metal crafts—generally known as Lorestan bronzes—have gone through a brilliant period in these regions. This course of ups and downs can be traced to the contemporary era.

Metal crafts in Chahar Mahal and Bakhtiari are still found with their original credibility, and in some cases, with a new approach and amalgamation with modern art in an Iranized style. Moreover, contemporary artworks indicate their stability throughout history and their loyalty to thousands of years of technical experience. This knowledge is rooted in science and indigenous experience that has made its way to today's generation from among the secrets preserved by master craftsmen and their ancestors and has a long history.

This research aims to introduce the existing capacities in the area of this province's metal crafts at the international level, examine the compatibility of components with sustainable development, identify the existing barriers to the development of the

¹DOI: 10.22051/jjh.2024.47434.2189

²Assistant Professor, Department of Handicrafts, Faculty of Art and Humanities, Shahrekord University, Shahrekord, Iran. Kabiri.faranak@sku.ac.ir

handicrafts of this province—namely metal handicrafts—and present solutions to remove barriers and play an effective and worthy role in the country's development.

This applied research follows a descriptive-analytical approach based on a case study. The research population consisted of metal craft artists of Chahar Mahal and Bakhtiari Province and their selected metal crafts. Data collection was conducted using a mixed-mode approach (documentary method and field study). Data were analyzed within the context of a mixed (qualitative and quantitative) method approach. To this end, the findings were first interpreted and then presented descriptively. Assuming that the metal crafts of this province can be effective in local and national development, the author has proposed the following question: What solutions exist to remove barriers to the development of metal handicrafts of Chahar Mahal and Bakhtiari on the way to receiving the UNESCO Seal of Authenticity and attaining sustainable development?

As the greatest number of Seals of Authenticity have been granted to metal crafts compared to other handicrafts of this province, these metal crafts have formed the research population of this study. Although the works of the artists under study have been created within the socio-cultural structure of Chahar Mahal and Bakhtiari Province, they have come into existence through innovative approaches based on previous authentic works, guaranteeing the preservation of Iran's historical experiences—and, of course, part of the world's—introducing a business suited to society's needs, and creating conditions for the economic prosperity of the local community.

In fact, the aforementioned artists have not only introduced indigenous arts to the world and gained international recognition after being granted the UNESCO Seal of Authenticity, but they have also paved the way for attracting foreign currency through direct communication with the world. Apart from their deep cultural influence, they have taken effective steps toward attaining sustainable development. Therefore, after introducing the master craftsmen actively working in the field of metal crafts in Chahar Mahal and Bakhtiari Province who have successfully been granted the UNESCO Seal of Authenticity and enumerating the characteristics of their works, a total of 16 metal crafts—including locksmithing and pliers fabrication by Negahdar Khajehali, as well as works made from metal waste by Homayoun Heydari—were investigated in this research.

Besides the comparative study of components relevant to the UNESCO Seal of Authenticity and sustainable development, the author aims to express the commonalities and overlaps of these indicators to emphasize the importance of traditional and indigenous arts in achieving sustainable development. According to Yadav et al., handicrafts are the first component in achieving sustainable development globally. On the other hand, the criteria and conditions for being granted the Seal of Authenticity for a product include quality, originality, invention and innovation, compliance with environmental issues, marketing capability, and social responsibility. All these components and their sub-components, as well as many components of sustainable development expressed by Saeidi, Darban Astaneh, Qanbari et al., and Heaton and Azkia, can be effective in creating new businesses, conducting modern entrepreneurial research based on the spatial characteristics and advantages of each

region (local entrepreneurship), equitable income distribution (reducing the income gap between urban and rural areas), reducing migration rates, increasing exports and reducing imports, and enhancing the optimal use of existing resources, facilities, and raw materials. Moreover, having technical knowledge, establishing spatial balance at local, regional, and national levels, continuous modernization of society, and improving socio-economic relations align with the components identified by Saeidi. Similarly, the cultural balance of individuals and groups, cultural diversity, protection of ecological unity, and promotion of culture and education correspond with waeidi's views.

In addition, based on the opinions of Gullet and Azkia, components such as livelihood and poverty minimization align with these indicators; freedom, autonomy, and self-dependence are consistent with the views of Gullet and Motiei Langroudi; respect and dignity in society align with wullet's perspective; and unemployment and inequality reduction correspond with Awkia's. Components such as emmironmental protection align with the indicators proposed by Motiei Langroudi and Najafi Kani; being indigenous corresponds with the indicators suggested by Motiei Langroudi and Qanbari et al.; harmony with the environment and reliance on community strength align with wangroudi's wiew, and the quantitative and qualitative iv proveven t of living conditions for the public in a long-term and continuous manner is consistent with the perspectives of Langroudi and Najafi Kani. Finally, it can be asserted that the components of the Seal of Authenticity align with the components of sustainable development.

To mitigate the barriers and problems hindering the development of handicrafts in Chahar Mahal and Bakhtiari Province in the field of metal crafts, several interviews were conducted with influential individuals, and potential solutions were identified. The required field data were collected through interviews and questionnaires. For clarity, the statistical content has been presented separately in tables. To this end, 30 copies of a 25-item questionnaire were prepared and distributed among participants of the study in two categories: production and workshop (n=15) and handicrafts experts and officials of the province (n=15). It was found that both participants in the workshop and management areas agreed that major inhibitors (67%) were the most significant obstacles to the growth of this art industry, with medium and mixed-type inhibitors at 60% and 57%, respectively. There was slight disagreement between managers and workshop participants regarding major and medium inhibitors, while significant disagreement (71% and 44%) existed regarding mixed-type inhibitors. This means that these two industrial groups did not share the same view about the mixed-type inhibitory factors, as shown in Table 3.

This stance toward problems is noteworthy, as the investigation of the first row showed that, in the opinion of those working in workshops, 47% of major inhibitors were related to workshops and 67% were created by officials. This difference is reversed in the next row, as workshop participants believed that 42% of management-related problems originated within the workshops themselves. A similar trend with slight differences can be observed in other parts of the table. Data analysis shows that both groups—participants in management and workshop areas—acknowledged the

existence of problems in this industry, but disagreed on their root causes, each holding the other responsible for the current situation. Therefore, the first step toward innovation in this art industry should focus on consensus and establishing mutual responsibility. Clearly, resolving these issues and following strategic development models will lead to results similar to successful cases elsewhere.

By studying 33 identified factors, four main strategies can be proposed to remove inhibitors and revitalize the field: supply-based, regional, international, and customer- and craftsman-based strategies. Finally, it can be concluded that steps toward sustainable development can be taken provided that existing problems are resolved, attention is paid to indigenous handicrafts, and efforts are made toward enhancing their reputation.

Keywords: Metal Handicrafts, UNESCO Seal of Authenticity, Sustainable Development, Handicrafts, Chahar Mahal and Bakhtiari.

سال ۱۷، شماره ۳ پاییز ۱۴۰۴

شماره پیاپی: ۴۸

مقاله پژوهشی: ۱۸۴-۱۶۵

<http://jjh.jor.alzahra.ac.ir>

دست‌ساخته‌های فلزکاری چهارم‌حال‌وبختیاری در مدار توسعه پایدار^۱

فرانک کبیری^۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۳/۲۰

تاریخ تصویب: ۱۴۰۳/۰۸/۱۳

چکیده

ایران به واسطه‌ی داشتن تمدن و فرهنگ غنی، از صنایع‌دستی بی‌نظیری برخوردار و از نظر تنوع، همواره صدرنشین جدول تولیدات جهانی بوده است. اما علی‌رغم وجود این ظرفیت بین‌المللی، نقش آن در دستیابی به توسعه پایدار مغفول مانده است. هدف از نگارش این مقاله، هویدا ساختن جایگاه آن‌دسته از صنایع‌دستی دارای مهر اصالت یونسکو است که نشان داده‌اند مقبولیتی جهانی داشته‌اند. پژوهش حاضر، به‌صورت آمیخته بر مبنای روش کیفی و کمی در دو بخش تنیده با یکدیگر، با مطالعات اسنادی (منابع مکتوب) و میدانی (مصاحبه نیمه‌ساختاریافته، نیمه‌عمیق) به‌انجام رسیده است. برای نیل به هدف، نگارنده، هنرمندان دارای مهر اصالت یونسکو در زمینه فلزکاری در استان چهارم‌حال‌وبختیاری را بر اساس تجربیات زیسته، دریافتی و انگاشتی، شناسایی و ۱۶ اثر را به‌صورت آگاهانه انتخاب کرده است. سپس موانع موجود بر سر راه توسعه صنایع‌دستی بومی استان را موردتوجه قرار داده است. اطلاعات میدانی مورد نظر، از دو طریق مصاحبه و پرسش‌نامه جمع‌آوری شده‌اند که حاوی ۲۵ پرسش در ۳۰ نسخه و در دو سطح تولیدی و کارگاهی (۱۵ نفر) و کارشناسان و مسئولان صنایع‌دستی استان (۱۵ نفر) توزیع شده‌اند. بررسی‌ها گویای آنست که چه در سطح کارگاهی و چه در سطح مدیریتی، توافق‌نظر بر ۳۳ مؤلفه وجود مشکل در سازه‌های فلزی استان وجود دارد و رسیدن به سطح مهر اصالت یونسکو را وابسته به حل، تعدیل و تخفیف آن‌ها می‌دانند. ضمن این‌که هر ۲ گروه، عمده مشکلات را از طرف مقابل می‌دانند و این نتیجه حاصل می‌شود که در صورت حل مشکل و توجه به صنایع‌دستی بومی و گام‌نهادن در مسیر کسب خوشنامی، می‌توان در راه توسعه پایدار گام نهاد.

کلیدواژه‌ها: دست‌ساخته‌های فلزکاری، مهر اصالت یونسکو، توسعه پایدار، صنایع‌دستی، چهارم‌حال‌وبختیاری

1. DOI: 10.22051/jjh.2024.47434.2189

۲. استادیار گروه صنایع‌دستی، دانشکده هنر و علوم انسانی، دانشگاه شهرکرد، شهرکرد، ایران. Kabiri.faranak@sku.ac.ir

ایران به لحاظ داشتن تنوع فرهنگی و پیشینه تمدنی، مجموعه‌ای غنی از صنایع دستی را داشته و دارد. اگرچه در طول تاریخ و در نتیجه یورش بیگانگان، گسست حاکمیتی و فرهنگی رخ داده، اما در صنایع دستی ایران پیوستگی مشاهده می‌شود. چرا که دوام زندگی مادی بدان وابسته بوده و به‌عنوان شغل و منبع درآمد، مولفه‌ای مؤثر در چرخه اقتصاد خانوار محسوب می‌شده است. همچنین از آنجایی که بستر انتقال مهارت‌ها از نسلی به نسل دیگر، شیوه استاد-شاگردی یا والد-فرزند بوده، روند تداوم و تکامل، در آن قابل مشاهده است. این رویه، در کل حوزه تمدنی ایران مشهود بوده است. یکی از این مناطق مهم، خطه زاگرس می‌باشد که مانند منطقه‌ای زرین بین حوزه‌های تمدنی میانرودان و فلات ایران، بوده و در آن هنرهایی از جمله دست‌ساخته‌های فلزی - که عموماً با نام مفرغ‌های لرستان شناخته می‌شوند - مرحله‌ای درخشان را از سر گذرانده‌اند. این سیر پرفراز و نشیب، تا دوران معاصر قابل ردیابی است.

صنایع دستی فلزی در استان چهارمحال و بختیاری، هنوز به همان اعتبار و در برخی موارد با رویکردی جدید و آمیختگی دلنشین با هنر مدرن، به شیوه‌ای ایرانی‌زده شده یافت می‌شوند و آثار معاصر، بیانگر پایداری آن‌ها در طول تاریخ و وفاداری به تجارب فنی چندهزارساله است. یک استاد فلزکار، زمانی که با چکش خود به یک قطعه فلزی می‌کوبد تا آن‌را بدان شکل که در ذهن و ضمیر تاریخی خود می‌پندارد، درآورد، در واقع به نقاط اتصال جامعه معاصر با گذشته طولانی‌اش می‌کوبد تا آن‌ها را به هم پیوند زند. ریشه‌ی این دانش، بر پایه علم و تجربه‌ای بومی است که مسیر خود را از لابه‌لای راز و رمزهای موجود در سینه‌های استادکاران و پدران و مادران خود، به نسل امروز رسانده و سابقه‌ای بس دیرین دارد.

از آنجایی که بیشترین میزان مهر اصالت به نسبت آثار صنایع دستی استان، به دست‌ساخته‌های فلزی تعلق گرفته، جامعه آماری مقاله حاضر را به خود اختصاص داده‌اند. آثار هنرمندان مورد مطالعه اگرچه در ساختار فرهنگی-اجتماعی استان خلق شده‌اند، با بداعتی نوآورانه بر پایه آثار اصیل گذشته، پا به عرصه وجود گذاشته، متضمن حفظ تجارب تاریخی ایران و البته بخشی از جهان بوده، کسب و کاری متناسب با نیاز روز جامعه را معرفی کرده و موجبات فراهم کردن زمینه شکوفایی اقتصادی جامعه محلی را ایجاد کرده‌اند. در حقیقت هنرمندان مذکور، پس از دریافت مهر اصالت یونسکو، نه تنها هنرهای بومی را در عرصه جهانی معرفی نموده‌اند و با آثارشان، آفاق را درنوردیده‌اند؛ بلکه از طریق ارتباط مستقیم با دنیا، جدای از تاثیرگذاری ژرف فرهنگی، زمینه‌ساز جذب ارز و سرمایه‌گذاری خارجی شده و گامی مؤثر در دستیابی به توسعه پایدار برداشته‌اند.

در این پژوهش، نگارنده تلاش دارد ضمن بررسی تطبیقی مولفه‌های مربوط به مهر اصالت یونسکو و توسعه پایدار، به بیان اشتراکات و هم‌پوشانی شاخصه‌ها به منظور تأکید بر توجه به هنرهای سنتی و بومی برای دستیابی به توسعه پایدار دست یازد. همچنین کوشش شده، پس از معرفی استادکاران فعال در حوزه فلزکاری که موفق به دریافت مهر اصالت یونسکو شده‌اند و برشماری ویژگی‌های آثار ایشان، چراغ راهی فراروی سایر هنرمندان بیفزود. در پایان نیز به منظور کاهش موانع و مشکلات موجود بر سر راه توسعه صنایع دستی استان در حوزه فلزکاری، مصاحبه‌هایی با افراد تاثیرگذار صورت گرفته و راهکارهای رفع آنها بیان شده است. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و بر مبنای ماهیت، رهیافتی توصیفی-تحلیلی بر اساس مطالعه موردی دارد. جامعه آماری این پژوهش مشتمل بر هنرمندان فلزکار منطقه چهارمحال و بختیاری و آثار منتخب ایشان است.

داده‌اندوزی این پژوهش مبتنی بر روش ترکیبی (اسنادی و میدانی) است. جمع‌آوری و ارائه داده‌ها نیز در دو بخش متمرکز می‌باشد. روش تجزیه تحلیل نیز آمیخته (کیفی و کمی) بوده و به این منظور، ابتدا یافته‌ها تفسیر و سپس به صورت توصیفی بیان شده‌اند. بخش آماری به صورت مجزا در جدول‌هایی جداگانه جهت گویا بودن مطالب در نظر گرفته شده‌است؛ بدین منظور پرسشنامه‌ای تنظیم، در میان تولیدکنندگان و کارشناسان توزیع و سپس جمع‌آوری شدند. پس از حذف موارد مخدوش و مبهم، پاسخ‌ها تنظیم و دسته‌بندی داده‌ها در سه طیف صورت پذیرفت. هدف از انجام پژوهش، شناساندن ظرفیت‌های موجود در حوزه فلزکاری استان در سطح بین‌المللی و تطابق مولفه‌ها با توسعه پایدار و شناسایی آسیب‌های موجود بر سر راه توسعه صنایع دستی استان از جمله دست‌ساخته‌های فلزی و آرایه راهکارهایی برای رفع موانع و ایفای نقش مؤثر و شایسته در توسعه کشور است.

نگارنده، با فرض بر اینکه دست‌ساخته‌های فلزی استان با قابلیت‌هایی که دارند، می‌توانند در توسعه محلی و کشور، مؤثر واقع شوند؛ بنای پژوهش را بر این پرسش گذارده که: چه راهکارهایی برای رفع موانع موجود بر سر راه توسعه دست‌ساخته‌های فلزی استان به منظور دریافت مهر اصالت یونسکو در جهت دستیابی به توسعه پایدار وجود دارد؟ در پایان نیز به منظور رفع موانع و سرعت‌بخشی به رشد و توسعه کیفی برای فراهم کردن زمینه دریافت این نشان از سوی سایر هنرمندان، مشکلات مربوطه شناسایی و راهکارهایی برای برطرف‌ساختن آن‌ها بیان شده تا بتوان گامی ارزنده در دستیابی به توسعه پایدار برداشت.

پیشینه پژوهش

بررسی‌های به عمل آمده بر پایه سه مولفه مهر اصالت، ارتباط صنایع دستی با توسعه پایدار و همچنین هنر فلزکاری منطقه چهارمحال و بختیاری، گویای این مهم است که تاکنون پژوهشی مستقل در ارتباط با موضوع پیش‌رو انجام نشده است؛ اما تحقیقاتی در ارتباط با هر کدام از مولفه‌ها به صورت پراکنده صورت گرفته که به شرح زیر می‌باشند: درباره مهر اصالت، تنها حاجی‌پور شوشتری (۱۳۸۶)، در مقاله‌ای با عنوان «مهر اصالت

یونسکو برای صنایع دستی» به این مقوله پرداخته است. در همین زمینه، اطلاعاتی نیز در صفحه رسمی وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری ارائه شده ولی آخرین آمار موجود، مربوط به سال ۲۰۱۴ است. در زمینه ارتباط صنایع دستی با ابعاد مختلف توسعه، مقالاتی نگاشته شده که از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: هاتفی (۱۳۸۸)، در مقاله «هنرهای سنتی و صنایع دستی محور توسعه فرهنگی و صادرات»، بر نقش صنایع دستی در ارتقاء سطح اشتغال، افزایش درآمد سرانه و تولید ناخالص ملی، مبادلات فرهنگی و افزایش هویت ملی تأکید کرده‌است. یزدانی (۱۳۸۹)، در مقاله «توسعه اقتصاد شهر با صنایع دستی و توریسم»، پیشنهاد کرده از ظرفیت دو بخش گردشگری و صنایع دستی برای رونق این صنعت استفاده شود. شاد قزوینی و بهرمانی (۱۳۸۹)، در مقاله «هنرهای دستی زنان ترکمن در خدمت معیشت خانواده»، این فرضیه را به اثبات می‌رساند که آشنایی با هنرهای محلی، به زنان ترکمن این توانمندی را بخشیده که از این هنرها در مسیر اعتدالی معیشت خانواده گام بردارند و بر نقش صنایع دستی بر توسعه اقتصادی تأکید شده است. نگارچی، جاودان، زارع مهرجردی (۱۳۹۲)، در مقاله «رونق صنایع دستی، راهکاری جهت توسعه اقتصادی (مطالعه موردی: استان اصفهان)»، به این نتیجه رسیده که صنایع دستی در ابعاد اقتصادی به خصوص تولید ملی، اشتغال‌زایی و صادرات نقش مهمی در فرایند توسعه ملی ایفا می‌کند. شفیع، فرخیان، میرقادر (۱۳۹۳)، در مقاله «اصفهان به‌عنوان شهر خلاق صنایع دستی با رویکرد توسعه گردشگری»، بر تاثیر گرفتن عنوان شهر خلاق بر جنبه‌های مختلف اقتصادی و فرهنگی کشور تأکید می‌کند. درباره ارتباط صنایع دستی با توسعه پایدار، ابریشمی، بیدرام، ماجد و بخشایش (۱۳۹۸)، در مقاله «امکان‌سنجی توسعه پایدار روستایی از طریق توسعه صنایع خلاق: نمونه موردی صنایع دستی روستاهای منتخب اصفهان»، صنایع دستی را به‌عنوان صنایع خلاق معرفی کرده و تاثیر مثبت آن بر ابعاد مختلف زندگی انسانی را به اثبات رسانده‌اند. در این زمینه، یک مقاله نیز توسط یاداو و همکاران^۱ (۲۰۲۲) با عنوان «پیشنهاد شاخص

جهانی صنایع دستی برای توسعه پایدار: رویکردی روایی برای صنایع کوچک و توسعه راهبردهای صنایع دستی (صنعت روستایی)»^۲ نگاشته شده که تأکید آن هم بر نقش صنایع دستی در توسعه روستایی می باشد. در حوزه فلزکاری استان چهارمحال و بختیاری تحقیقات اندکی در قالب مقاله، پایان نامه و کتاب به رشته تحریر درآمده اند که از آن میان می توان به موارد زیر اشاره کرد: تناولی (۱۹۷۶)، در کتاب «قفل های ایران»^۳ به معرفی قفل های ایران پرداخته و نمونه های تصویری قفل های تاریخی مطرح در سطح کشور از جمله قفل چالشری را ارائه کرده است. کبیری (۱۳۷۹)، در پایان نامه خود با عنوان «قفل سازی سنتی در چالشر» برای اولین بار به صورت تخصصی به این هنر-صنعت در منطقه چالشر پرداخته و به مواردی چون پیشینه، نقوش، جنس، تکنیک، مکانیزم، کاربرد، شیوه ساخت و معرفی هنرمندان قفل ساز این خطه از کشور توجه کرده است. بنی طالبی دهکردی و شکرپور (۱۳۹۹)، در مقاله ای با عنوان «مطالعه تطبیقی مکانیزم، فرم و تزیینات قفل های چالشر دوره معاصر و قفل های اصفهان دوره صفویه» به این مهم دست یافته اند که هرچند در استفاده از آرایه های هنری چون نقوش اسلیمی و ختایی هر دو دسته قفل مشابه همدیگر هستند اما در مکانیزم داخلی این دست ساخته ها، نوآوری و ابتکارات خاص مرتبط با هنرمندان چالشری است. تناولی (۲۰۲۱)، در کتاب «قفل های ایرانی: قفل آویزهای ایرانی با سابقه ۱۵۰۰ ساله»^۴ به ثقل هایی با کاربری آویز، پرداخته است. در مورد ساخت احجام با ضایعات فلزی هیچ مقاله ای وجود نداشت.

در آثار پژوهشی مذکور، بیشتر به مباحث مربوط به نقش صنایع دستی در حوزه های مختلف توسعه پرداخته شده و در زمینه توسعه پایدار، تنها به نقش صنایع دستی در دستیابی به توسعه پایدار روستایی توجه شده و حوزه شهری مغفول مانده است. در بخش دست ساخته های فلزی، بیشتر معرفی شاخه های کلی یک هنر مانند قفل سازی در ایران، مورد توجه قرار گرفته است. این مقاله با مطالعه موردی بر آثار هنرمندان دارای مهر اصالت یونسکو، می کوشد برای نخستین بار، نقش صنایع دستی بومی دارای مهر اصالت

یونسکو بر توسعه پایدار را بررسی نماید. همچنین بر شناسایی عوامل بازدارنده و فروکاهنده سرعت رشد دریافت مهر اصالت در دست ساخته های فلزی استان چهارمحال و بختیاری با هدف رفع موانع موجود در مسیر دستیابی به توسعه پایدار، تأکید شده است. از این رو با توجه به اینکه آنچه تاکنون در زمینه تأثیر صنایع دستی بر توسعه کار شده، به صورت جداگانه بر جنبه هایی از توسعه مانند: اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و ... بوده و به صورت متمرکز بر روی تأثیر صنایع دستی بر توسعه پایدار، پژوهشی انجام نشده و همچنین از آنجایی که بر روی آثار صنایع دستی استان چهارمحال و بختیاری دارای مهر اصالت، به ویژه دست ساخته های فلزی هیچ گونه تحقیقی صورت نگرفته، وجه نوآورانه کار مشخص می گردد.

روش پژوهش

تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی و بر مبنای ماهیت، رهیافتی توصیفی-تحلیلی بر اساس مطالعه موردی دارد. جامعه آماری این پژوهش مشتمل بر هنرمندان فلزکار منطقه چهارمحال و بختیاری است، که در این میان ۱۶ نمونه از آثار فلزی دو هنرمندی که مهر اصالت یونسکو را دریافت کرده اند به صورت آگاهانه و هدفمند گزینش شده اند. ابزار گردآوری اطلاعات رایانه، گوشی تلفن همراه، برگه شناسه (فیش)، پرسشنامه، اسکنر و دوربین عکاسی است. داده اندوزی این پژوهش مبتنی بر روش ترکیبی (اسنادی و میدانی) است؛ مطالعات اسنادی برگرفته از منابعی چون مقالات، کتاب ها و اطلاعات دیجیتالی می باشد و مطالعات میدانی در سطح استان چهارمحال و بختیاری بوده که به مدد روش مشاهده، ارزیابی، یادداشت برداری ها در حین بازدید از کارگاه ها و مصاحبه با اساتید، کارآموزان و مدیران محلی شکل گرفته است. جمع آوری و ارائه داده ها در دو بخش متمرکز بوده است. یک بخش به منظور تبیین تأثیر صنایع دستی بر دستیابی به توسعه پایدار تنظیم و سپس به عنوان مصادیق آن، شناسایی و معرفی دارندگان مهر اصالت یونسکو در زمینه فلزکاری مدنظر قرار گرفته است. بخش دوم، شامل اطلاعاتی است که از طریق مصاحبه و پرسشنامه، مشکلات و موانع موجود بر سر راه توسعه فلزکاری استان شناسایی و

راهکارهایی برای حل آن بیان شده است. روش تجزیه تحلیل نیز آمیخته (کیفی و کمی) بوده و به این منظور، ابتدا یافته‌ها تفسیر و سپس به صورت توصیفی بیان شده‌اند. بخش آماری به صورت مجزا در جدول‌هایی جداگانه جهت گویا بودن مطالب در نظر گرفته شده‌است؛ بدین منظور پرسشنامه‌ای حاوی ۲۵ پرسش در ۳۰ نسخه تنظیم و سپس در بین دست‌اندرکاران امر در دو سطح تولیدی و کارگاهی (۱۵ نفر) و کارشناسان و مسئولان صنایع دستی استان (۱۵ نفر) توزیع شده و پس از تکمیل پرسشنامه‌ها، جمع‌آوری شدند. پرسشنامه‌های دریافتی پس از حذف موارد مخدوش و مبهم، در نرم‌افزار اکسل تجمیع و پاسخ‌ها تنظیم شدند. گفتنی است که دسته‌بندی در سه طیف عمده، متوسط و آمیخته (خرد یا مبهم) بر اساس مطالعات اسنادی توسط نگارنده تعیین شده‌اند.

مبانی نظری

در این بخش، ابتدا اصطلاحات کاربردی در مقاله حاضر، بیان می‌شوند.

صنایع دستی

از نظر یونسکو «محصولات صنایع دستی آنهایی هستند که توسط صنعت‌گران یا کاملاً توسط دست یا به کمک ابزاردستی یا حتی وسایل مکانیکی تولید می‌شوند، مشروط بر اینکه سهم مستقیم صنعت‌گر، مهم‌ترین مؤلفه محصول نهایی باشد. این محصولات می‌توانند با استفاده از مواد اولیه از منابع پایدار تولید شوند. ماهیت خاص محصولات صنایع دستی ناشی از ویژگی‌های متمایز آن‌هاست که می‌تواند مفید، زیباشناسانه، خلاقانه، هنری، فرهنگی، تزئینی، کاربردی، سنتی، مذهبی، اجتماعی، نمادین و قابل توجه باشد» (URL1). به عبارتی «صنایع دستی ایران مجموعه وسیعی از رشته‌ها و صنایع بدیع است که با محوریت هنر و بهره‌گیری ذوق زیباشناختی و خلاقیت اقوام ایرانی و با کاربری در زندگی مردم، تولید گردیده و از قدمتی به تاریخ کهن ایران برخوردار است» (سازمان صنایع دستی ایران، ۱۳۸۳). از طرفی صنایع دستی محصولاتی هستند که به مشاغل محلی، تقویت استعدادهای محلی صنعت‌گران و روستاییان و عشایر و به ویژه زنان کمک می‌کنند. باعث افزایش تولید ناخالص داخلی کشورشان می‌شوند و در نهایت

با افزایش شاخص‌هایی چون: نوآوری، شادی، افزایش تاب‌آوری، افزایش رفاه اجتماعی-اقتصادی، حفظ استعداد مردم محلی و مهارت‌های باستانی، موجب پایداری محصول و تغییر سبک زندگی (دوستدار محیط زیست) شده و یک کشور را برای رقابت جهانی با کشورهای دیگر، مجهز می‌کنند (Yadav, et al, 2022). در راستای این هدف می‌توان به نقش صنایع دستی در کارآفرینی زنان و توسعه اقتصادی منطقه وزوان استان اصفهان اشاره کرد که، برنامه کارآفرینی این هنرمندان در حوزه قالی‌بافی موجبات توسعه اقتصاد روستایی را تا ۸۰٪ فراهم کرده و در گسترش صنایع دستی نقش مهمی را ایفا نموده‌است (پاکزاد، ۱۳۹۵: ۲۹-۲۵). عامل دیگر در ماندگاری صنایع دستی از گذشته تاکنون، انتقال مستمر مهارت‌ها و دانش صنایع دستی از نسلی به نسل دیگر می‌باشد (Yang, et al, 2018). «دانش بومی بر پایه تجربه است و اغلب به صورت موروثی و زبانی منتقل می‌شود و با استفاده مکرر در طول زمان، آزموده شده و با محیط و فرهنگ بومی سازگار شده است» (قنبری و دیگران، ۱۳۹۶: ۱۲۴). این موضوع، در هنرهای مورد بررسی در مقاله حاضر، به عینه قابل مشاهده می‌باشد.

مهر اصالت (نشان مرغوبیت صنایع دستی)

انجمن توسعه و ترویج صنایع دستی آسه‌آن^۵ با همکاری دفتر یونسکو در بانکوک اقدام به اعطای گواهینامه‌ای با عنوان مهر اصالت برای پایداری، حفظ و باززنده‌سازی حرفه‌ها و ارزش‌های سنتی و بومی می‌نماید که با عنوان «مهر اصالت یونسکو» شناخته شده است (حاجی‌پور شوشتری، ۱۳۸۶: ۱۵۶). از سال ۲۰۱۴ برنامه نشان مرغوبیت صنایع دستی از سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد (یونسکو) به شورای جهانی صنایع دستی^۶ منتقل گردید که مراسم آن، به صورت آزمایشی در آگوست ۲۰۱۴ در اندونزی برگزار شد. در چهار دوره (از سال ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۲) ایران به لحاظ میزان دریافت نشان مرغوبیت و برتری صنایع دستی به اذعان سازمان یونسکو در سطح منطقه حائز رتبه نخست بوده است» (URL2). «اهداف بیان شده برای اعطای این مهر، تشویق صنعت‌گران به تولید صنایع دستی با استفاده از مهارت‌ها، الگوها و مضامین سنتی به شیوه‌ای نوآورانه

است تا از تداوم و پایداری این سنت‌ها و مهارت‌ها اطمینان حاصل شود. این برنامه به منظور ارتقاء بخش صنایع دستی که نقش مهمی از نظر اقتصادی و اجتماعی در کشورهای در حال توسعه ایفا می‌کنند، ایجاد شد. این جایزه، با هدف ارتقاء معیشت پایدار و همچنین ترغیب به استفاده مداوم از دانش سنتی است» (URL3). صاحبان امر می‌توانند در جهت آگاه‌سازی تولیدکنندگان صنایع دستی، با اجرای کارگاه‌های آموزشی و ظرفیت‌سازی، حمایت خود را از طریق ارتقای سطح اجرا، بازاریابی و توسعه آن و صیانت از حقوق مالکیت فکری، از این قشر نمایان سازند.

ملاک‌ها و معیارهای مهر اصالت یک اثر شامل مواردی چون درجه‌عالی کیفیت (مواد اولیه مرغوب، تکنیک‌های عالی، استاندارد، توجه ویژه به اجزاء و مراحل ساخت)، اصالت (هویت فرهنگی، ارزش‌های هنری و سنتی، فراوری مطلوب، مفاهیم فرهنگی و هنری، روش‌های هنری-سنتی)، ابداع و نوآوری (در زمینه طراحی و اجرا، خلاقیت و نوآوری، ترکیب موزون مفاهیم سنتی و معاصر، بهره‌گیری از ابتکار و خلاقیت در زمینه طراحی، انجام مراحل ساخت و نحوه استفاده از مواد اولیه)، رعایت مسایل زیست محیطی (مواد اولیه مصرفی قابل بازیافت، عدم وجود آثار مخرب زیست محیطی در روش‌ها و مراحل تولید)، قابلیت بازار (مورد پسند بازارهای جهانی بودن و امکان بازاریابی داشتن، کاربری مناسب، تناسب لازم بین قیمت و کیفیت، دوام محصول)، و مسئولیت‌های اجتماعی (رعایت قانون کار و حقوق دیگران، ممتاز بودن محصول در بین محصولات هم‌تراز و مشابه) می‌باشد (حاجی‌پور شوشتری، ۱۳۸۶: ۱۶۰ و ۱۶۱).

توسعه پایدار

منظور از توسعه پایدار، اجرای تعدادی اصول سازماندهی بوده که هدف از آن‌ها دستیابی به اهداف توسعه انسانی است؛ به طوری که سیستم‌های طبیعی را توانمند می‌سازد تا منابع طبیعی و خدمات اکوسیستمی لازم را برای انسان مهیا کنند. نتیجه مطلوب در توسعه پایدار، رسیدن به جامعه‌ای است که در آن شرایط و منابع زندگی انسانی بدون از بین بردن یکپارچگی سیاره‌ای و ثبات سیستم طبیعی، نیازهای

انسان را برآورده کند. «توسعه، دستیابی موفقیت‌آمیز در زمینه‌های اقتصادی، برخورداری از دانش فنی، برقراری تعادل مکانی- فضایی در سطوح محلی، منطقه‌ای و ملی، تعادل فرهنگی افراد و گروه‌ها، رفاه اجتماعی، تکاپو در جهت مدرن‌سازی مستمر جامعه و بهبود روابط اقتصادی - اجتماعی» (سعیدی، ۱۳۷۷: ۱۵۵) و به معنی کوششی آگاهانه و مبتنی بر برنامه‌ریزی برای پیشرفت جامعه است. «هدف توسعه به حداقل رساندن فقر، بیکاری و نابرابری» (ازکیا، ۱۳۶۴: ۱۸)، افزایش رفاه عمومی و فراهم کردن زمینه ایجاد فضای زیستی مناسب است. بنابراین، توسعه اقتصادی جز با توجه ویژه به توسعه فرهنگی امکان‌پذیر نخواهد بود و توجه به فرهنگ می‌تواند زیربنای رشد اقتصادی نیز باشد. «توسعه باید بومی و متکی به فرد، یعنی هماهنگ با محیط و متکی به نیرو و توان جامعه‌ای باشد که پیشبرد امر توسعه را برعهده دارد» (مطیعی لنگرودی، ۱۳۸۲: ۵۹) و می‌تواند موجبات بهبود کمی و کیفی شرایط زیست عموم مردم و برآورنده نیازهای ضروری آنان را فراهم کند و ضمن تک‌بعدی نبودن با دیگر متغیرهای توسعه هماهنگی همه‌جانبه داشته باشد، مسبب تخریب محیط‌زیست نشود، بهبود طولانی و مستمر را به ارمغان آورد و باعث توسعه انسانی و خوداتکایی گردد (مطیعی لنگرودی و نجفی کانی، ۱۳۹۰: ۴). «فرصت‌های شغلی، توزیع عادلانه درآمد، کاهش شکاف درآمدی بین شهر و روستا، کاهش فقر، کاهش مهاجرت، افزایش صادرات و کاهش واردات، امکان استفاده بهینه از منابع و امکانات موجود و مواد اولیه» (دربان آستانه، ۱۳۸۳: ۴۳)، از دیگر مولفه‌های مهم توسعه هستند. از این‌رو برای دستیابی به توسعه پایدار، توسعه متوازن در بخش‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی ضروری بوده و یکی از ظرفیت‌های عظیم در این زمینه که نیاز به سرمایه‌گذاری فکری توسط سیاست‌گزاران کشور را دارد، صنایع دستی می‌باشد.

از این‌رو به نظر می‌رسد، بررسی تطبیقی مولفه‌های مهر اصالت با توسعه پایدار برای تبیین نقش صنایع دستی برای دستیابی به توسعه پایدار، مفید باشد.

بر اساس نظر یاداو و همکاران، صنایع دستی اولین مولفه برای دستیابی به توسعه پایدار در جهان

محسوب می‌گردد؛ از طرفی معیارها و ضوابط دریافت مهر اصالت برای یک محصول، عبارتند از: مرغوبیت، اصالت، ابداع و نوآوری، رعایت مسائل زیست محیطی، قابلیت بازاریابی و مسئولیت‌های اجتماعی، که این موارد همراه با زیر مولفه‌های خود با بسیاری از مولفه‌های توسعه پایدار، با نظرات سعیدی، دربان آستانه، قنبری و دیگران، هیتون و ازکیا هم‌سو می‌باشد و می‌تواند در جهت ایجاد کسب و کارهای جدید، تحقیقات نوین کارآفرینی مبتنی بر ویژگی‌های فضایی هر منطقه و مزیت‌های موجود (کارآفرینی محلی)، توزیع عادلانه درآمد (کاهش شکاف درآمدی بین شهر و روستا)، کاهش مهاجرت، افزایش صادرات و کاهش واردات، امکان استفاده بهینه از منابع و امکانات موجود و مواد اولیه) موثر واقع شود. همچنین برخورداری از دانش فنی، برقراری تعادل مکانی- فضایی در سطوح محلی، منطقه‌ای و ملی، مدرن‌سازی مستمر جامعه و بهبود روابط اقتصادی- اجتماعی بر اساس نظر سعیدی، تعادل فرهنگی افراد و گروه‌ها، تنوع فرهنگی و حفاظت یگانگی بوم‌شناختی، به حداکثر رساندن فرهنگ و آموزش مطابق با نظرات سعیدی می‌باشد. همچنین مواردی چون: معاش زندگی و به حداقل رساندن فقر بر اساس تفکرات گولت و ازکیا؛ آزاد بودن، خودمختاری، متکی به فرد بودن بر اساس اندیشه‌های گولت، مطیعی لنگرودی، احترام و منزلت داشتن در جامعه با عقاید گولت و به حداقل رساندن بیکاری و نابرابری با نظر ازکیا مطابقت دارند. مولفه‌هایی مانند: حفظ محیط زیست با دیدگاه‌های مطیعی لنگرودی و نجفی کانی، بومی بودن بر اساس اندیشه‌های مطیعی لنگرودی، قنبری و همکاران، هماهنگی با محیط و متکی به نیرو و توان جامعه با نظر مطیعی لنگرودی، بهبود کمی و کیفی شرایط زیست عموم مردم به صورت طولانی و مستمر با نظرات مطیعی لنگرودی و نجفی کانی، همسو می‌باشد. درنهایت می‌توان اذعان کرد که مولفه‌های مهر اصالت با مولفه‌های توسعه پایدار هم‌خوانی دارند.

دست‌ساخته‌های فلزکاری

اگرچه ایران در زمینه دستیابی به تکنولوژی تولید و بهره‌برداری از فلزات، یکی از کشورهای پیشگام است و

پس از گذر از افسانه‌ها و اسطوره‌ها، نمونه‌های شهودی و عینی آن‌را می‌توان در مفرغ‌های لرستان جستجو کرد، اما علیرغم نقدهایی که به دوران قاجار و پس از آن وارد است، تلاش برای دستیابی به علوم روز در آن دوران قابل چشم‌پوشی نیست. از آن جمله می‌توان به «اعزام جمعی از صنعت‌گران و هنرآموزان برای فراگیری صنایع جدید مانند آهنگری، ریخته‌گری، چدن‌سازی و چلنگری توسط امیرکبیر به مسکو، اعزام محمدعلی چخماق‌ساز به سرپرستی میجر داری به انگلستان برای یادگیری فنون قفل و کلیدسازی و طرح‌ریزی برای صنایع ایران با ایجاد کارخانه‌های چدن‌ریزی، فلزکاری و استخدام استادکاران فنی از انگلستان و اعزام صنعت‌گران ایرانی به روسیه اشاره داشت» (شیخی و عباسی شوکت‌آباد، ۱۴۰۲: ۸۵). علاوه بر موارد فوق، «در دوره پهلوی دوم، مدرنیزاسیون به ایران وارد شد» (پارسانیا، ۱۳۸۳: ۱۲۵). همچنین «ورود تدریجی مصالح مدرن مانند میلگرد، تیرآهن و سیمان به کشور، ... ورود کارهای معماران و اندیشه‌های جریان‌ساز اروپا... از طریق تحصیل‌کردگان ایرانی در خارج از کشور و حمایت از آن در دانشگاه تهران (دانشکده هنرهای زیبا) سبب شد تا در تمامی عرصه‌ها... زندگی ایرانیان را تحت تاثیر قرار دهد» (بانی مسعود، ۱۳۸۸: ۲۴۳). در طی این مسیر رشد و پیشرفت، استان چهارمحال و بختیاری نیز بی‌بهره نمانده است. در حال حاضر در استان ۵۲ رشته صنایع دستی و ۱۲ هزار صنعت‌گر فعال می‌باشند (معاونت صنایع دستی استان، ۱۴۰۲) و تاکنون ۷ مهر اصالت یونسکو دریافت شده که ۴ مورد آن‌ها متعلق به دست‌ساخته‌های فلزی است؛ که از میان آن‌ها ۱۶ اثر از دو واحد کارگاهی تحت مدیریت استادکارانی که آثارشان دارای مهر اصالت بوده‌اند، در مقاله حاضر بررسی می‌شوند.

الف) قفل‌سازی سنتی

از روزی که تمدن شکل گرفت و انسان‌ها مفهوم فردیت و تملک دارایی را دریافتند، نیاز به نگهداری از

صنعت‌گر مورد بررسی در این طیف، «نگهدار خواجه علی» است. اگرچه آثار او، متمرکز بر ساخت قفل‌های موسوم به چالشتی بوده؛ اما در ساخت ابزار قالی‌بافی و سایر ابزارآلات فلزی مانند انبر نیز تبحر داشته و دارای جوایز متعددی در سطح بین‌المللی و ملی است. وی در جشنواره گره زرین به‌عنوان برترین ابزارساز فرش کشور معرفی شده و در زمینه قفل چالشتی، دو مهر اصالت و برای انبر فولادی یک مهر اصالت یونسکو دریافت کرده است (کبیری، ۱۴۰۳) (جدول شماره ۱).

اموال احساس شد. ساخت نخستین قفل‌ها بایستی همزمان با تکامل نسبی ابزارسازی انسان باشد. از آن روزگار تا قفل الکترونیکی کنونی، راهی دراز پیموده شده و اشکال آن دستخوش تغییرات فرمی و کاربردی فراوانی شده است. یکی از مناطق مهم قفل‌سازی سنتی ایران، چالشتی واقع در استان چهارمحال و بختیاری می‌باشد. قفل‌های موسوم به چالشتی، حاصل دسترنج استادی به نام حاج عبدالوهاب ریاحی معروف به حاج‌عبدالله است. ایشان بیش از ۴۵ شاگرد در رشته خود تربیت کرده است. قفل‌هایی که وی می‌ساخت، به قفل‌های حاج‌عبداللهی معروف هستند. یکی از شاهکارهای ایشان قفل در خانه کعبه می‌باشد (کبیری، ۱۳۷۹: ۶۷).

جدول ۱. نمونه آثار (منبع: نگارنده، ۱۴۰۲).

	سابقه فعالیت	زمینه فعالیت	تحصیلات
	از سال ۱۳۶۶	قفل‌سازی	کاردانی تراشکاری
نمونه کار			
	قفل لوله‌ای زیره‌دار	۲	
	نمایش هویت ملی و باستانی با بازنمایی نقوش اصیل و خلاقیت در ساخت کلید اضافه		قفل لوله‌ای زیره‌دار خلاقیت در طراحی زیره و توانایی در اجرا و بازنمایی نقوش اصیل ایرانی
	قفل لوله‌ای مینیاتوری برنجی	۴	
	خلاقیت در طراحی زیره		قفل لوله‌ای زیره‌دار به‌کارگیری نقوش اصیل ایرانی و خلاقیت در ساخت کلید اضافه
	تنها قفل لوله‌ای بدون زیره از فولاد و برنج	۶	
	پایبندی به اصالت، تلفیق دو نوع فلز و استفاده از تنوع رنگی آن‌ها و توانایی بالا در اجرا		قفل لوله‌ای برنجی نمایش هویت ملی و باستانی، هماهنگی بین نقوش و توانایی بالا در اجرا
	انبر یک تکه فولادی (دارنده مهر اصالت)	۸	
	مهارت در ساخت یک‌تکه اثر و به‌کارگیری نقوش سنتی با الهام از قلعه چالشتی و به‌کارگیری کلیه مؤلفه‌های مربوط به مهر اصالت		قفل لوله‌ای فولادی (دارنده مهر اصالت) مکانیزم فنی ساخت فنر مارپیچ و به‌کارگیری کلیه مولفه‌های مربوط به مهر اصالت

ب) مجسمه‌سازی با ضایعات فلزی

مجسمه‌سازی فلزی، هنری باستانی در حوزه زاگرس بوده که نمونه شاخص آن را می‌توان «سردیس مفرغی مکشوف در شمی مربوط به آغاز سده دوم تا پایان سده اول ق.م که در موزه ایران باستان نگهداری می‌شود» (فریه، ۱۳۷۴: ۵۱) دانست و مجسمه‌سازان کنونی این منطقه، اعقاب آن‌ها می‌باشند. امروزه هنرمندان، محدودیتی در ساخت کالبدهای موجودات زنده ندارند و به جنبه‌های آرایه‌ای نیز توجه دارند. مورد برگزیده در این مورد، هنرمندی با گرایش سورئالیستی و ساختارشکن به نام «همایون حیدری» است که با استفاده از ضایعات و قراضه‌های فلزی پیامی پیش‌تازانه در حفظ محیط‌زیست دارد. او همزمان با این نگرش، با استفاده از روش‌های سنتی فلزکاری و رویکرد بومی در انتخاب موضوعات، پیام دیگری نیز در کار خویش دارد که هنر بومی می‌تواند پای خود را از قلمرو سنتی فراتر گذارده و به تجربه‌های نوینی دست یازد و در سطح بین‌المللی بدرخشد (جدول شماره ۲).

بررسی وضعیت فلزکاری استان

مشکلات احصاء شده

از آنجایی که نسبت تعداد مهرهای اصالت دریافت شده در حوزه دست‌ساخته‌های فلزی به سایر رشته‌ها بالاتر بوده و نشان از قابلیت مطلوب این حوزه دارد ولی به دو صنعت‌گر محدود شده، از این‌رو شناسایی عوامل بازدارنده و فروکاهنده سرعت رشد دریافت این نشان با هدف رفع آن‌ها به‌منظور به‌وجودآوردن زمینه رشد دست‌ساخته‌های فلزی استان و رسیدن به مرحله دریافت مهر اصالت یونسکو، مورد توجه قرار گرفت. منظور از دریافت مهر اصالت یونسکو در این پژوهش، تأکید بر دریافت این نشان از نظر کمی نیست؛ بلکه هدف، درنظرگرفتن سطح و استاندارد است که این مورد پژوهشی شایستگی دریافت تأییدیه‌های بین‌المللی را یافته و سطح صنعت مورد نظر را به جایگاهی که صنایع دستی مشابه در کشور ما یا خارج از ایران به آن دست‌یافته‌اند، برساند. بدین منظور پرسشنامه‌ای که دکر آن رفت، تنظیم و برای دریافت داده‌ها در اختیار مخاطبان قرار گرفت و نتایج آن در قالب جدول زیر ارائه می‌گردد.

جدول ۲. نمونه آثار (منبع: نگارنده، ۱۴۰۲).

تصاویر	تجزیه و تحلیل	زمینه فعالیت	سابقه فعالیت	تصاویر	نوع فعالیت	تجزیه و تحلیل	تصاویر	نوع فعالیت
		ساخت مجسمه با ضایعات فلزی	از سال ۱۳۷۲		سیکل (مدرک درجه ۱ هنری)			
نمونه کار								
	مجسمه انتزاعی	۲	بازیافت ضایعات فلزی و خلاقیت در طراحی		آدم فضایی	۱	بازیافت ضایعات فلزی و خلاقیت در طراحی	
	نبرد رستم و اسفندیار	۴	نمایش هویت ملی و توانایی در اجرا		سمنند	۳	بازیافت ضایعات فلزی و خلاقیت در طراحی و توانایی در ارائه تصویر واقع‌گرایانه اسب، توجه به محیط زیست و حیوانات بومی منطقه	
	پدر بزرگ و مادر بزرگ	۶	نمایش جایگاه خانواده و سالمندان در فرهنگ ایرانی - اسلامی		آبیاری	۵	حفظ فرهنگ و سنت‌های آبیاری در ایران، توانایی اجرای بزرگ اثر، تطابق اثر با مکان مورد استفاده (ورودی پارک نازوان اصفهان)	
	نوازندگان بختیاری (دارنده مهر اصالت)	۸			نوازنده	۷		

جدول ۳. مشکلات شناسایی شده در مسیر رشد و ارتقاء دست‌ساخته‌های فلزی استان برای دریافت مهر اصالت یونسکو (منبع: نگارنده).

مشکلات شناسایی شده (اعداد معرف درصد از تعداد هر سطح هستند)																													
جمع کل	جمع کل	بازدارنده آمیخته				بازدارنده متوسط				بازدارنده عمده																			
		جمع	مسئولان	کارگاه	مفهوم	جمع	مسئولان	کارگاه	مفهوم	جمع	مسئولان	کارگاه	مفهوم																
۵۸	کارگاه: ۵۳	۵۷	۶۴	۷۲	نبود استقبال گسترده از سوی جوانان برای کارآموزی در این صنعت	۶۱	۵۴	۷۶	کمبود فضای فیزیکی برای تولید انبوه	۵۷	۱۰۰	۲۶	عدم تدوین و تألیف تجارب حرفه‌ای	کارگاه															
															۹۴	۵۰	کندی فرایند تولید	۸۰	۱۰	ارائه محصول نامناسب از سوی برخی تولیدکنندگان									
																					۵۴	۶۶	محدودیت یا نبود سامانه یا سازوکار آموزشی	۲۰	۸۶	کمبود استادکار			
																											۷۶	۳۴	نبود ساماندهی مناسب سلسله‌مراتب شغلی
	۶۰		۹۰	محدودیت کارگاه‌ها به مناطق بومی و دور بودن از مراکز صنعتی	۶۰		۹۰	نبود انگیزه کافی در شاگردان																					
۷۰		۵۲				جمع			۶۷	۴۷	جمع																		
۶۲	کارگاه: ۷۱	۶۵	۱۲	۸۶	تسری برخوردهای پروکراتیک و نامناسب صنایع بزرگ با این محصولات سنتی	۶۷	۶۲	۹۸	نبود یا کمبود یارانه دولتی برای دست‌اندرکاران	۵۴	۳۶	۸۶	زیرساخت‌های نامناسب (مرکب از محیط، ابزار و روش)	مدیریت ملی (داخلی)															
															۶۸	۷۶	نبود زمینه‌سازی فرهنگی برای معرفی این محصولات از سوی رسانه‌های ملی و دولتی	۹۰	۸۴	ضعف فرهنگ‌سازی مناسب برای کاربرد دست‌سازها	۹۲	۴۲	کاستی‌های ساختاری بازار (دخیل در صنایع دستی)						
																								۹۲	۹۸	تسری مشکلات موجود در کل بازار صنایع دستی به این محصول	۶۴	۳۸	کاستی در خدمات انتقال مناسب از تولید تا فروش
	۷۰		۷۸	کاستی‌ها در برگزاری آیین‌های معرفی محصول (جشنواره، نمایشگاه، معرفی اساتید، مسابقه بین تولیدکنندگان و...)	۳۲		۱۰۰	نارضایتی استادان و کارگران از حقوق و مزایا																					
									۴۱		۶۷	جمع	۴۲		۶۵	جمع													
	۶۵		کارگاه: ۷۸	۶۱	۴۰		۷۴	عدم آشنایی با این محصول در سطح جهانی	۵۲		۵۸	۴۶	کاستی‌ها در همکاری، عرضه یا رقابت با همکاران در سطح کشورهای خاورمیانه و همسایه		۹۲	۸۴	۱۰۰	نبود حمایت کافی از گواهی اصالت سازه (کشوری یا بین‌المللی) به عنوان مثال در مباحث مربوط به تحریم	مدیریت کلان (بین‌المللی)										
																				۵۲	۹۶	نبود حمایت از صادرکنندگان این محصول	۵۴	۱۰۰	جمع				
۴۰		۸۲	جمع		۵۴	۱۰۰	جمع																						
								۵۷		۴۶	۵۸	۶۰	۶۷	۶۰		۶۷	۵۶	۶۱		جمع									

در مسیر تجربه‌های موفق جهانی را طی نماید، اشتغال‌زایی و ارزآوری آن‌را به فعلیت رسانده و به موفقیتی که شایسته آن‌است، دست یابد.

راهبردهای منطقه‌محور

راهبردهای منطقه‌محور در دست‌ساخته‌های فلزی استان وابسته به فعالیت بخش خصوصی به‌عنوان نهاد مستقل تولیدی و مبتنی بر اصل رقابت در یک اقتصاد خلاق است. نقش بخش خصوصی در اقتصاد خلاق عبارت است از: توسعه خود، تجاری‌سازی و برقراری مکانیسم‌های تأمین مالی، اجرای سیستم ریلی مابین کارآفرینان بزرگ و کوچک (Utmto, Urmila Dewi, 2021: 67). برای توسعه اقتصاد خلاق، استراتژی بخش خصوصی باید با استراتژی توسعه اقتصاد خلاق که متعلق به جامعه و دولت است، ادغام شود. بخش خصوصی در ارائه آموزش برای منابع انسانی به‌منظور ادامه‌دادن به نوآوری آن‌ها نقش دارد. در این امر، نوآوری باید به‌عنوان یک فرآیند، شبکه و همکاری در نظر گرفته شود (Guerrero. M et al, 2014: 105).

برخی از این استراتژی‌ها عبارتند از:

۱. توانمندسازی افرادی که می‌توانند به نوآوری ادامه دهند.
۲. ایجاد یک نقشه راه صنعتی برای ترسیم منحصربه‌فرد بودن بین یک منطقه و منطقه دیگر.
۳. کمک به جامعه در ارائه حمایت قانونی و مشوق برای صنعت خلاق.
۴. تشکیل یک انجمن که به پلی برای تأمین تسهیلات برای فعالان صنعت خلاق تبدیل شود (Neumeyer, Corbett, 2017: 35).

راهبردهای بین‌المللی

راهبردهایی که دولت می‌تواند صنایع‌دستی از جمله دست‌ساخته‌های فلزی استان را به‌عنوان یک کالای منحصربه‌فرد یا یک برند به‌نام خود معرفی نموده و موقعیت آن را در عرصه بین‌المللی تثبیت نماید، در گرو اتخاذ روش‌هایی است که بازار آن را نگهداشته و برای دریافت نشان در سازمان‌های بین‌المللی، فعالیتی پویا و مستمر از خود نشان دهد. بدیهی‌ست این رویکرد باید به‌عنوان مرحله‌ای از انجام‌وظیفه مدیریتی قلمداد شود. همچنین برای حفظ، ترویج و زنده نگه داشتن هویت جامعه از طریق صنایع‌دستی، ضمن لزوم

تهیه بانک اطلاعاتی در همه زمینه‌ها، سیاست‌های زیر پیشنهاد می‌شود: تمایز بین محصولات ماشینی و دست‌ساز، جمع‌آوری و تدوین آمار، شناخت صنعت‌گران و حوزه خلاقیت آن‌ها، تأکید بر نقش فناوری و نوآوری، بهبود زیرساخت‌های اساسی، تأکید بر ارائه آموزش، نقش سرمایه‌گذاری جمعی و تبلیغات و شناساندن اماکن گردشگری (Yang, Y et al, 2018). همچنین نقش صنایع‌دستی در صنعت گردشگری چه به‌عنوان میراثی ملموس، چه به‌عنوان محملی برای تهیه سوغات و تداعی‌کننده خاطرات خوش، چه به‌عنوان برندی برای گردشگری، زمینه‌ساز شکوفایی اقتصاد خلاق خواهد بود. در یک رابطه دوسویه می‌توان گفت: با احراز ملاک‌های لازم برای دریافت مهر اصالت، منطقه مورد مطالعه نیز حائز یکی از فاکتورهای اساسی برای توسعه گردشگری خواهد شد.

راهبردهای مبتنی بر مشتری و صنعت‌گر

این راهبردها در پنج دسته قابل شناسایی هستند: راهبردهای تقویت صادرات، تولید نیمه‌مکانیزه، حوزه‌های بومی، لینک‌کردن بنگاه‌ها به یکدیگر و راهبردهای سطح مشتری. این راهبردها حلقه ارتباطی بین صنعت‌گر هنرمند با بازار را شامل می‌شوند. در حالی که در بخش عرضه، مدیریت بخشی از بازار را شامل می‌شود که تولیدکننده در آن نقش مستقیم ندارد. راهبرد مبتنی بر مشتری و صنعت‌گر، تضمین اصالت کار یا استاندارد بودن، به جنبش انداختن روند تولید با نیمه‌مکانیزه کردن آن و درانداختن بنگاه‌ها و کارگاه‌ها به سیستم رقابت و عرضه بهتر (از نظر کمی و کیفی) از طریق آشنایی به حوزه کاری خویش است.

نتیجه‌گیری

بررسی‌ها نشان می‌دهد، باتوجه به این‌که در استان چهارمحال و بختیاری از نظر میزان دریافت مهر اصالت، دست‌ساخته‌های فلزی قابلیت بالایی دارند ولی از میان هنرمندان فلزکار، تنها دو هنرمند توانسته‌اند مهر اصالت دریافت کنند؛ از این‌رو آثار مربوط به ایشان برای فراهم کردن زمینه شرکت سایر هنرمندان در این رویداد و شناسایی عوامل بازدارنده و فروکاهنده سرعت رشد دریافت این نشان با هدف رفع آن‌ها به‌منظور

به وجود آوردن زمینه رشد و پیشرفت دست‌ساخته‌های فلزی استان و رسیدن به مرحله دریافت مهر اصالت یونسکو مدنظر قرار گرفت. لذا، پرسشنامه‌ای حاوی ۲۵ پرسش در نسخه تنظیم و میان عوامل امر در دو حوزه تولیدی و کارگاهی (۱۵ نفر) و کارشناسان و مسئولان صنایع دستی استان (۱۵ نفر) توزیع شد. سپس مشخص شد، هر دو طیف کارگاه و مدیریت بر این مسئله متفق‌القول هستند که بازدارنده‌های عمده با ۶۷٪ مهم‌ترین علت پیشگیری از رشد این هنر-صنعت می‌باشند و بازدارنده‌های متوسط و آمیخته هرکدام به ترتیب با ۶۰ و ۵۷ درصد در ردیف‌های بعدی جای دارند. در ستون‌های بازدارنده‌های عمده و متوسط، اختلاف نظر اندکی بین مدیران و عوامل کارگاه در تشخیص مشکلات وجود دارد. در حالی که در ستون بازدارنده آمیخته، اختلاف با اعداد ۷۱ و ۴۴ درصد چشمگیر است. بدین معنا که این دو طیف صنعتی در مورد عوامل بازدارنده آمیخته که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌شوند، نظر یکسانی ندارند. این موضع‌گیری نسبت به مشکلات، چشمگیرتر است. به این شکل که با بررسی ردیف ۱، عوامل کارگاه ۴۷٪ از بازدارندگان عمده در مشکلات مربوط به کارگاه را از سوی خود و ۶۷٪ را از سوی مسئولان می‌دانند و این سطح از اختلاف در ردیف زیر آن معکوس می‌شود. به طوری که عوامل کارگاه، مشکلات مربوط به مدیریت را ۶۵٪ در بطن کارگاه و ۴۲٪ از سوی خود می‌دانند و این نکته در ردیف مدیریت کلان که ذیل آن است، تقریباً بر همین روال جریان دارد. این وضع با اندک تفاوت و تناسب‌هایی در همه قسمت‌های جدول برقرار است. تحلیل این داده‌ها نشان می‌دهد که ضمن تصریح دو طرف مدیریت و کارگاه بر وجود مشکلات در این صنعت، بر منشاء آن‌ها اختلاف نظر دارند و همدیگر را مسئول وضع موجود می‌دانند. بنابراین، نخستین قدم در راه تشکیل نوزایی در این هنر-صنعت، معطوف به ایجاد هم‌اندیشی و برقراری رابطه مسئولیت‌پذیری از هر دو سو می‌باشد. بدیهی است که مرتفع‌ساختن مشکلات و پیروی از مدل‌های راهبردی توسعه، منجر به وضعیتی خواهد شد که نمونه‌های مشابه نیز با طی کردن همان راه‌ها بدان‌ها دست یافته‌اند. با مطالعه ۳۳ عامل احصاء شده،

راهبرد اساسی را در جهت رفع عوامل بازدارنده و ایجاد جهش و تحرک موضوع مورد نظر می‌توان شناسایی کرد که شامل: راهبردهای عرضه، منطقه‌محور، بین‌المللی و مبتنی بر مشتری و صنعت‌گر هستند. بنابراین هنر-صنعت محلی در سطح و معیاری که به دریافت عنوان «مهر اصالت یونسکو» نائل شده، خواهد توانست با ایجاد انگیزه و تقویت روحیه خودباوری به موتور محرکه تولید در منطقه تبدیل‌شده، بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی را اشباع، فرهنگ ایرانی را معرفی، موجبات حفظ محیط‌زیست را فراهم کرده و با اتکا به منابع اولیه بومی و داخلی، ریسک‌پذیری بر اساس تحریم‌ها را کاهش داده، منبع درآمدزایی برای کشور شده و افرادی را در حیطه خود مشغول به کار نماید.

تشکر و قدردانی

از همکاری خانم‌ها اعظم بهلول، پیوند توفیقی و آقایان شهرداد طاهرزاده و محمدعلی اسپنانی سپاسگزاری می‌شود.

پی‌نوشت

¹ Uma Shankar Yadav , Ravindra Tripathi , Gyan Prakash Yadav , Mano Ashish Tripathi

² Proposal of a Global Handicraft Index for Sustainable Development: A Visionary Approach for Small Industry

³ Locks from Iran

⁴ Persian Locks: 1500 years of Iranian padlocks

⁵ ADAPHA

⁶ WCC

منابع

ابریشمی، حمید؛ بیدرام، رسول؛ ماجد، وحید؛ بخشایش، الهام. (۱۳۹۸). امکان سنجی توسعه پایدار روستایی از طریق توسعه صنایع خلاق: نمونه موردی صنایع دستی روستاهای منتخب اصفهان. *روستا و توسعه*. دوره ۲۲. شماره ۴. شماره پیاپی ۸۸، ۶۹-۵۱.

ازکیا، مصطفی. (۱۳۷۹). *جامعه‌شناسی توسعه*. تهران. کلمه.

بانی مسعود، امیر. (۱۳۸۸). *معماری معاصر ایران*. تهران: هنر معماری.

بنی‌طالبی دهکردی، آناهیتا و شهریار شکرپور. (۱۳۹۹). مطالعه تطبیقی مکانیزم، فرم و تزیینات قفل‌های چالستر

- دوره معاصر و قفل های اصفهان دوره صفویه. **هنرهای صناعی ایران**. دوره. شماره ۱. ۸۱-۹۴.
- پارسنیا، حمید. (۱۳۸۳). مدرنیته در ایران. **آموزه**. کتاب ششم. ۱۲۱-۱۲۷.
- پاکزاد، زهرا. (۱۳۹۵). نقش صنایع دستی در کارآفرینی زنان و توسعه اقتصادی. **جلوه هنر**. شماره ۱۵. ۲۹-۴۲.
- حاجی پور شوشتری، عبدالحمید. (۱۳۸۶). مهر اصالت یونسکو برای صنایع دستی. **گلجام**. دوره ۳. شماره ۶ و ۷. ۱۵۵-۱۷۲.
- دادور، ابوالقاسم؛ افضل طوسی، عفت السادات و منصوره پزشک زاده. (۱۴۰۱). آسیب شناسی صنایع دستی ایران در شرایط تحریم. **جلوه هنر**. سال ۱۴. شماره ۳. ۲۰-۷.
- دربان آستانه، علیرضا. (۱۳۸۳). **مفاهیم و مبانی ساماندهی صنایع در نواحی روستایی**. سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور.
- سعیدی، عباس. (۱۳۷۷). توسعه پایدار و ناپایداری توسعه روستایی. **مسکن و انقلاب (مسکن و محیط روستا)**. شماره ۸۲. ۱۷-۲۲.
- شاد قزوینی، پریسا؛ بهرمانی، سهیلا. (۱۳۸۹). هنرهای دستی زنان ترکمن در خدمت معیشت خانواده، **جلوه هنر**. دوره ۲. شماره ۲. ۳۳-۴۰.
- شفیعی، زاهد؛ فرخیان، فیروزه؛ میرقدر، لیلا. (۱۳۹۳). اصفهان به عنوان شهر خلاق صنایع دستی با رویکرد توسعه گردشگری. **جغرافیا**. دوره ۱۲. شماره ۴۳. ۲۷۸-۲۵۱.
- شیخی، علیرضا؛ عباسی شوکت آباد، امیرحسین. (۱۴۰۲). گونه شناسی فنی و بصری چلنگری های در و پنجره های تهران عصر پهلوی دوم. **جلوه هنر**. سال ۱۵. شماره ۳. ۷۲-۹۲.
- فریه، ر. دلبیو. (۱۳۷۴). **هنرهای ایرانی**. پرویز مرزبان. تهران. نشر و پژوهش فرزبان روز.
- قنبری، سیروس؛ دهقان، محمد حسین؛ میرکی اناری، حسین. (۱۳۹۶). تبیین و ارزیابی نقش کارآفرینی در توسعه روستایی با تأکید بر صنایع دستی (مطالعه موردی: روستاهای بخش مرکزی در شهرستان انار). **پژوهش و برنامه ریزی روستایی**. سال ۶. شماره ۱. شماره پیاپی ۱۱۹-۱۳۲. ۱۷.
- کبیری، فرانک. (۱۳۷۹). **قفل سازی سنتی در چالستر**. پایان نامه کارشناسی. صنایع دستی. دانشکده معماری و هنر. دانشگاه کاشان.
- مطیعی لنگرودی، سید حسن. (۱۳۸۲). **برنامه ریزی روستایی با تأکید بر ایران**. جهاد دانشگاهی. مشهد.
- مطیعی لنگرودی، حسن؛ نجفی کانی، علی اکبر. (۱۳۹۰). **توسعه و صنعتی سازی روستا (نظریه ها، روش ها و راهبردهای توسعه صنعتی)**. تهران: موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران.
- نگارچی، سمانه؛ جاودان، ابراهیم؛ زارع مهرجردی، محمدرضا. (۱۳۹۲). **رونق صنایع دستی، راهکاری جهت توسعه اقتصادی (مطالعه موردی: استان اصفهان)**. همایش الکترونیکی ملی چشم انداز اقتصاد ایران.
- هاتفی. (۱۳۸۸). هنرهای سنتی و صنایع دستی محور توسعه فرهنگی و صادرات. **کتاب ماه علوم اجتماعی**. شماره ۲۳. ۷۶-۷۸.
- یزدانی، علی. (۱۳۸۹). توسعه اقتصاد شهر با صنایع دستی و توریسم. **اقتصاد شهر**. سال ۲. شماره ۱. ۵۵-۵۱.
- مصاحبه با هنرمندان. کارشناسان، متخصصان و مطلعین محلی.

References

- Abrishami, H.; Bidram, R.; Majed, V.; Bakhshayesh, E. (2020). The Feasibility Study of Sustainable Rural Development Through The Development of Creative Industries: A Case Study of Handicrafts in Selected Villages of Isfahan Province, **Village and Development (Roost ava Tose'e)**, 22 (4), 51-69, (Text in Persian)
- Azkiya, M. (2000). **Sociology of Development**, Tehran: Kalameh, (Text in Persian).
- Bano, R., (2016). Role of Handicrafts in Economic Development: A Case Study of Carpet Industry of India, **IRA-International Journal of Management & Social Science**, (04) 03, 512-525.
- Bani- Masoud, A. (2009). **Contemporary Architecture of Iran**, Tehran: Honar-e Memari, (Text in Persian)
- Banitalebi Dehkordi, A.; Shokrpur, Sh. (2020). A Comparative Study on the Mechanism, Form and Decorations of Contemporary Chaleshtor Locks and Those from the Safavid Isfahan, **Journal of Iranian Handicrafts Studies (Honar-haye Sena'ee-ye Iran)**, 3 (1), 81-94, (Text in Persian).
- Dadvar, A.; Afzaltousi, E.; Pezeshkzadeh, M. (2022). Pathology of Iran's Handicraft Exports During Sanctions, **Glory of Art**

- the Study of Entrepreneurship, Innovation and Economic Growth*, 27, 35-45.
- Negarchi, S.; Javdan, I.; Zare Mehrjerdi, M. (2012). *The Boom of Handicrafts, a Solution for Economic Development (Case Study: Isfahan Province)*, National Electronic Conference on Iran's Economic Prospects, (Text in Persian).
- Parsania, H. (2013). Modernity in Iran, *Education Quarterly (Amouzesh)*, 6 nd, 121-127, (Text in Persian)
- Pakzad, Z. (2016). The Role of Handicrafts in Women Entrepreneurship and Economic Development, *Glory of Art (jelve-y-honar)*, 8 (1), 29-42, (Text in Persian).
- Saidi, A. (1998). Sustainable Development and Instability of Rural Development, *Housing and Village Environment (Housing and Revolution)*, 77, 17-22, (Text in Persian).
- Shad ghazvini, P.; Bahremani, S. (2011). Torkamen Women's Handicrafts in the Service of Family Livelihood, *Glory of Art (jelve-y-honar)*, 2 (2), 33-40, (Text in Persian).
- Shafiei, Z.; Farokhian, F.; Mirghadr, L., (2014). Isfahan as a Creative Handicrafts City with a Tourism Development Approach, *Journal of Geography()*, 12 (43), 251-278, (Text in Persian).
- Sheikhi, A., Abbasi Shokat Abad, A., (2023). Technical and Artistic Typology of Blacksmithing (Chelengari) in Tehran During the Second Pahlavi Period, , *Journal of Geography*, 15 (3), 72- 92, (Text in Persian).
- Tanavoli, P. (2021), *Persian Locks: 1500 years of Iranian padlocks*, publisher: Artisan ideas.
- Tanavoli, P. (1976), *Locks from Iran: Prre-Islamic to Twentieth Century*, publisher: Smithsonian Institution traveling.
- UNESCO-EIHCAP (2007). *Regional Meeting*, Hué, Viet Nam; Published by the UNESCO Principal Regional Office for Asia and the Pacific, Bangkok, Thailand.
- Shankar Yadav, U.; Tripathi, R.; Prakash Yadav, G.; Tripathi, M.A. (2022). Proposal of a Global Handicraft Index for Sustainable Development: A Visionary Approach for Small Industry and Developing Strategies for Handicraft (Rural Industry), *European (jelve-y-honar)*, 14 (3), 7-20, (Text in Persian).
- Darban Astaneh, A., (2004). *Concepts and Bases of Industries in Rural Areas*, Sazman-e- Shardari-ha va Dehyariha-y Keshvar. (Text in Persian).
- Ferrier, R.W. (1995). *The Arts of Persia*, Tehran: Farzan-e- Rooz, (Text in Persian).
- Guerrero, M.; Urbano, D.; Fayolle, A. (2014). Entrepreneurial Activity and Regional Competitiveness: Evidence from European Entrepreneurial Universities, *The Journal of Technology Transfer*, 41 (1), 105-131.
- Ghanbari, S.; Dehghan, M. H.; Miraki Anari, H. (2017). Investigating the Role of Entrepreneurship in Sustainable Rural Development with Emphasis on Handicraft (Case Study: Villages of Central District in Anar Country. *Journal of Research and Rural Planning (Pajouhsh va Barnamerizi-ye Roustaei)*, 6 (1), 119-132, (Text in Persian).
- Haji Pour Shoushtari, A. H. (2007). UNESCO for Handicrafts, *Goljaam*, 3 (6 and 7) :155-172. .(Text in Persian).
- Hatefi. (2009). *Traditional Arts and Handicrafts are the Focus of Cultural Development and Export*, Book of the Month of Social Sciences, 23, 76- 78, (Text in Persian).
- Heaton, j, J. (2005). Developing Enterepreneurs: An Examination of Systematic Approaches to Entrepreneurial Development for Rural Areas. *Illinois Institute Rural Affairs, Rural Research Report*, Macomb. Corpus ID: 211144108.
- Kabiri, F. (2000). *Traditional Locks in Chaleshtor*, (BA Thesis, Handicrafts, Faculty of Architecture and Art, Kashan University) (Text in Persian).
- Motiei Langroudi, H., (2003). *Rural Planning emphasis on Iran*, Mashhad: Academic Jihad Publisher, (Text in Persian).
- Motiei Langroudi, H.; Najafi Kani, A. A. (2003). *Rural development and Industrialization (Theories Methods and Strategies of Industrial Development)*, Tehran: University of Tehran Printing and Publishing Institute, (Text in Persian).
- Neumeyer, X.; Corbett, A.C., (2017). Entrepreneurial Ecosystems: Weak Metaphor or Genuine Concept? The Great Debates in Entrepreneurship, *Advances in*

Journal of Sustainable Development Research, 6 (2), 2-9.

Yazdani, A. (2010). Development of the City's Economy with Handicrafts and Tourism, *City Economy*, 2 nd, 1. 51-55, (Text in Persian).

Yongzhong, Y.; Shafi, M.; Song, X.; Yang, R. (2018). Preservation of Cultural Heritage Embodied in Traditional Crafts in the Developing Countries. A Case Study of Pakistani Handicraft Industry, *Cultural Heritage Conservation and Sustainability*, 10 (5), 2-18.

URLs

URL1 <https://ich.unesco.org/en/traditional-craftsmanship-00057> (18/01/2023)

URL2 Mcth.ir/ / - -

هـ - ملی - و - بین - المللی (1403/3/15)

URL3 <http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/creativity/creative-industries/crafts-and-design> (22/1 /2017)

